

บันทึก

เรื่อง การตีความประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕
(สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นส่วนราชการ
องค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ)

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร.๐๔๐๓/๑๐๐๘ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่ากระทรวงศึกษาธิการขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่ามีฐานะเป็นส่วนราชการหรือองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจหรือไม่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒ ซึ่งระบุวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการของสถาบันไว้ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ แต่ประกาศฉบับดังกล่าว ไม่ได้ระบุฐานะของสถาบันว่าจัดตั้งขึ้นเป็นส่วนราชการหรือองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่ทราบฐานะที่แท้จริงของสถาบัน อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของสถาบันต่อไปได้ จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) ได้พิจารณาข้อถามของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว เห็นว่าเมื่อกระทรวงศึกษาธิการเสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ซึ่งต่อมาได้ออกเป็นประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒ นั้น กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาชี้แจงเกี่ยวกับเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ว่าจุดประสงค์และโครงการที่สมบูรณ์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ การส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งระดับประถม มัธยมและอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและให้การปรับปรุงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตั้งสถาบันที่เป็นอิสระขึ้นไม่เป็นส่วนราชการเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้เป็นไปตามความประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ให้เป็นสถาบันที่เป็นอิสระและไม่เป็นส่วนราชการ ทั้งนี้ โดยยึดแนวทางตามพระราชบัญญัติสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักการหรือรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาแก้ไขไปแล้วแต่ประการใด อนึ่ง การที่สถาบันใดเป็นส่วนราชการนั้นย่อมจะมีกฎหมาย

บัญญัติให้มีฐานะเช่นนั้น และมีกฎหมายรับรองให้มีฐานะเช่นนั้นด้วย เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์^๑

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้เป็นส่วนราชการและไม่มีกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมรับรองให้เป็นเช่นนั้น ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๒ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๓^๒ บัญญัติให้สถาบันเป็นนิติบุคคลเท่านั้น และข้อ ๗^๓ บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบัน เพื่อประโยชน์ในการนี้ให้มีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจงข้อเท็จจริงเสนอความเห็นหรือทำรายงาน หรือสั่งให้สถาบันยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อมติของคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนสั่งสอบสวนเกี่ยวกับการดำเนินการของสถาบันได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงมีฐานะไม่แตกต่างไปจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทยคือ เป็นสถาบันของรัฐ เป็นนิติบุคคลและไม่เป็นส่วนราชการ

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ พระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๙

“มาตรา ๖ ให้สถาบันเป็นนิติบุคคลมีฐานะเป็นกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี”

“มาตรา ๒๒ เพื่อประโยชน์แก่การบังคับบัญชาให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดีและรองอธิการบดีเป็นรองอธิบดีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายอื่น”

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๙

“มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๒๗) ของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๘

“(๒๗) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์”

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๒

“มาตรา ๖ สำนักนายกรัฐมนตรี มีส่วนราชการดังนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒๘) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ส่วนราชการตามมาตรานี้เป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม”

^๒ ข้อ ๓ ให้สถาบันเป็นนิติบุคคล

^๓ ข้อ ๗ รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสถาบันเพื่อประโยชน์ในการนี้ให้มีอำนาจสั่งให้สถาบันชี้แจงข้อเท็จจริง เสนอความเห็นหรือทำรายงาน หรือสั่งให้สถาบันยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อมติของคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนสั่งสอบสวนเกี่ยวกับการดำเนินการของสถาบันได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๑๕